

## Zpráva o konání mimořádných přednášek z demografie na půdě Ostravské univerzity

Dne 26. února 2002 pořádala katedra historie Filozofické fakulty Ostravské univerzity ve spolupráci s katedrou sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty OU, katedrou fyzické geografie a geoeekologie PŘF OU a severomoravskou pobočkou České demografické společnosti v aule Ostravské univerzity přednáškový cyklus, který byl tematicky zaměřen na současné demografické problémy ve společnosti. Přednášejícím byl univ. prof. Ing. Zdeněk Pavlík, DrSc., z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. O jeho významu v naší demografii vypovídá dlouholeté předsednictví v České demografické společnosti, členství v Mezinárodní unii pro vědecké studium populace a bohatá publikační činnost, zaměřená na populační a společenské problémy v celosvětovém kontextu.

Na půdě Ostravské univerzity přednesl profesor Pavlík dvě přednášky, ve kterých se věnoval populačním problémům ve společnosti z pohledu současné demografie. Nejprve byla posluchačům přednesena přednáška „Vliv transformace na demografické chování obyvatelstva ČR v evropském kontextu“, jejímž cílem bylo seznámit posluchače s demografickým chováním české společnosti po roce 1989. Jak se změnilo pojetí rodiny? Které faktory ovlivnily pokles přirozeného přírůstku ve společnosti? Jakou máme naději na dožití? To jsou pouze některé z mnoha otázek, na které profesor Pavlík přinesl mnohdy pro posluchače neočekávané odpovědi. Koncept přednášky vycházel ze srovnání demografického vývoje českých zemí v rámci celoevropského vývoje před demografickou revolucí a po ní. Přičemž demografická revoluce byla přednášejícím pojímána jako jedna ze součástí globální revoluce moderní doby, která ovlivnila všechny směry společenského, politického, průmyslového a kulturního vývoje v českých zemích v návaznosti na celoevropské změny.

K současné demografické situaci u nás se profesor Pavlík vyslovil s jistou mírou optimismu navzdory informacím v médiích o ní-

žké míře porodnosti. Z pohledu demografie se naše společnost v devadesátých letech vyznačovala špatným populačním klimatem, které bylo vyvoláno procesy transformace společnosti. Nový politický systém, zavedení tržního hospodářství a dostupnost antikoncepčních metod změnilo vztah mladých lidí k zakládání rodin. V rámci celoevropského vývoje se však nejednalo o žádný abnormální

českých zemí ve středoevropském a evropském kontextu“, kterou posluchačům přednesla PhDr. Pavla Horská, CSc., ze Sociologického ústavu Akademie věd ČR v Praze. Přednášející seznámila posluchače s mnohými společenskými a hospodářskými změnami, které vyvolaly procesy urbanizace ve společnosti v letech 1830-1930. Procesy různých forem urbanizace v Evropě a v čes-



vztah, jelikož tímto vývojem už v sedmdesátých letech prošly všechny vyspělé evropské země.

Následující přednáška „Současná demografická situace Evropy a světa“ svou náplní navázala na předchozí přednášku. Posluchači byli seznámeni s nejnovějšími prognózami celosvětového populačního vývoje až do roku 2050. Nejnovější informace o celosvětovém populačním vývoji vyvolaly mezi posluchači a přednášejícím na závěr plodnou diskusi.

V úzké návaznosti na přednášky profesora Pavlíka se konala 28. února 2002 pod patronací oborové rady pro doktorské studium hospodářských a sociálních dějin a katedry historie FF OU přednáška „Urbanizace

kých zemích byly uváděny na konkrétním vývoji měst Prahy, Vídně a Paříže. Vlivy migrace obyvatelstva, výstavba moderních obytných čtvrtí ve velkoměstech a bytová problematika v Praze na počátku 20. století se staly hlavními tématy přednášky, která přinesla zajímavý pohled na mnohé procesy ve společnosti na konci 19. a počátku 20. století a podnětné informace pro výzkum urbanizace v dalších městech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Všechny tři přednášky seznámily posluchače s nejnovějšími výsledky demografického výzkumu u nás.

**MGR. ANDREA POKLUDOVÁ**  
KATEDRA HISTORIE, FF OU

# Ptáme se prorektorů

1. března 2002 uplynul rok od nástupů prorektorů Ostravské univerzity do funkcí. Při této příležitosti jsem je požádala o odpověď na otázku:

*Daří se Vám naplňovat plány a představy, se kterými jste před rokem nastupoval do funkce?*

**Prof. RNDr. Jiří Močkoř, DrSc.**  
**prorektor pro strategii, organizaci a rozvoj**

Své představy jsem ve zhuštěné podobě prezentoval v jednom z čísel Listů. Vycházely z mého přesvědčení o nutnosti některých změn a dle mého názoru na nich ani v dnešní době nemusím mnoho měnit. Jedním z hlavních bodů těchto plánů bylo aktivní využívání možností, které skýtá novela zákona č. 111/98 o vysokých školách, a to jak v oblasti placených studií, tak v možnosti zapojení vysokých škol do podnikatelských aktivit. Ve spolupráci s ostatními akademickými funkcionáři se v uplynulém roce podařilo nastartovat systém placených studií realizovaných v rámci akreditované výuky a připravit všechny legislativní podklady pro zahájení tohoto systému. Věřím, že tato aktivita bude v blízké budoucnosti přinášet naší univerzitě finance nad rámec státní dotace. V současné době se řeší i problematika Centra celoživotního vzdělávání, které by se mj. mělo podílet na realizaci těchto aktivit.

Druhou oblastí související se změnou zákona o vysokých školách jsou podnikatelské aktivity. Připravuje se zřízení nového právního subjektu, pomocí něž by univerzita mohla ušetřit část financí vynakládaných na nákup investiční techniky, případně by s jeho pomocí realizovala jiné své podnikatelské aktivity, které se v současné době rovněž připravují.

Rozvojové záměry se týkají mj. i dislokace naší univerzity. Připravujeme rozsáhlý projekt využívání areálu v Ostravě-Zábřehu a projekt na zvýšení prostorových kapacit Filozofické a Pedagogické fakulty.

Jednou z mých úloh je i koordinovat strategii v hlavních oblastech činnosti, a to tak, aby byly posouzeny a zváženy komplexní dopady těchto strategií na budoucí vývoj univerzity. Myslím, že dosavadní realizace tohoto úseku mé činnosti odpovídá mým původním záměrům. Ve spolupráci s jednotlivými fakultami jsme mj. řídili proces přijímání nových studentů tak, aby výsledný finanční efekt pro celou univerzitu byl maximální, se zvážením všech komplexních dopadů byl zpracován zcela nový systém rozdělování státní dotace pro jednotlivé součásti univerzity, byl iniciován vznik nového mzdového předpisu, umožňujícího stimulaci těch aspektů, které jsou důležité pro další rozvoj.

Plány a představy, které pracují s lidským faktorem, se většinou nedaří plnit zcela přesně. S vědomím této skutečnosti si však myslím, že v uplynulém roce se má činnost pohybovala v rámci mých nástupních představ.

**Doc. RNDr. Tadeusz Siwek, CSc.**  
**prorektor pro vědu, výzkum a zahraniční styky**

Krátce řečeno, myslím že ano, i když ne úplně tak, jak jsem si před rokem představoval. V návalu běžných provozních záležitostí (příprava vědecké rady, řízení knihovni rady, transformace ediční činnosti, rozdělování interních a koordinace externích grantů, vyhledávání zahraničních projektů, práce na databázi publikací OU) se mi např.

zatím nepodařilo vytvořit plnou databázi zapojení jednotlivých pracovníků OU do vědeckých projektů. Jsem přesvědčen, že databáze zahrnující nejenom hlavní řešitele, ale i členy týmů a neúspěšné žadatele by byla vhodnou pomůckou pro zlepšení vyhledávání a motivování jednotlivců s předpoklady pro vědeckou práci na naší univerzitě. V prvním roce mého funkčního období byla pro mne osobně časově nejnáročnější příprava konference k 10. výročí Ostravské univerzity, a proto jsem rád, že dopadla dobře.

**PhDr. Hana Srpová, CSc.**  
**prorektorka pro studium**

Zda se mi daří naplňovat plány a představy z doby před nástupem do funkce prorektorky pro studium? Hm, jediné v tom případě, kdybych plánovala psaní směrnic, statutů, harmonogramů, hodnocení, přehledů, tabulek, výročních zpráv ..., tedy činnost veskrze Bohu nelibou. Ale na druhé straně, upravila jsem zásady kreditního systému podle představ Akademického senátu OU, vyřídila spoustu stížností, dokonce i protestní petici (snad ku spokojenosti protestujících), zažehkala několik „bouří“, zodpověděla lavinu dotazů kolem přijímacího řízení. Mám však jeden dluh - nenašla jsem odvahu k podání grantu Fondu rozvoje vysokých škol o zrušení jedné vysoké instituce, která nás zatěžuje (alespoň oblast studia) nekončícími požadavky na přehledy a vůbec hlášení všeho druhu. Jejich účelem může být (a asi je) prokázat nutnost, ba nezbytnost existence této instituce. Nabídek na spolupráci na takovém grantu mám spoustu, a tak uvidím, možná do budoucna...

*Děkuji za odpovědi.*

JIŘINA VEČEŘOVÁ

## Soutěž o nejlepší esej

Při příležitosti připravovaného Světového summitu o trvale udržitelném rozvoji vyhlašuje Společnost pro trvale udržitelný život ve Slovenské republice soutěž o nejlepší esej na téma Udržitelný způsob života.

Soutěže se může zúčastnit každý posluchač vysokoškolského studia na kterékoliv univerzitě ve Slovenské a České republice. Rozsah eseje: 5-7 normovaných stran; kritéria hodnocení: aktuálnost zvoleného tématu, originalita zpracování, schopnost zaujmout a přesvědčivě vyjádřit vlastní názor, seriózní práce s prameny, literární hodnota, návrhy řešení.

Práce je možno zaslat do 30. 4. 2002 na adresu: Stuz/SR, Staroturský chodník 1, 811 01 Bratislava. Bližší informace naleznete na webových stránkách [www.stuz.sk](http://www.stuz.sk) a [www.rec.sk](http://www.rec.sk).

- JV -

## ZPRÁVA Z KOLEGIA REKTORA

Kolegium rektora na svém zasedání dne 4. března 2002 rozhodlo, že ve výplatním termínu za měsíc březen, tj. 15. 4., se zaměstnancům vyplatí navíc 30 % ze stávajících mzdových tarifů.

V měsíci červnu se předpokládá, že bude vyplacena další mzda v souladu se stávajícím Vnitřním mzdovým předpisem Ostravské univerzity.

Neodkladně bude zahájeno přepracování Vnitřního mzdového předpisu OU, a to tak, aby začal platit nejpozději od 1. 7. 2002 a uspokojil předložené požadavky.

ING. LADISLAV KUDELA

KVESTOR OU

## DIVADLO SZCZYT ZAHAJUJE DRUHOU SEZONU



V roce 1999 vznikl na katedře slavistiky polský studentský divadelní soubor **SZCZYT**.

V loňském a předloňském roce slavil soubor velké úspěchy se svým prvním nastudovaným „kusem“ - situační komedií Ant. Procházky *Męskie złudzenia*. Studentská divadelní skupina pod režijním vedením interních doktorandů katedry Alexandry Dědicové a Petra Vidláka uvedla celkem 14 představení této komedie v Ostravě (na scéně komorního divadla *Aréna*, které se díky laskavé podpoře jeho ředitelky, Mgr. Renáty Huserové, stalo jakousi domovskou scénou souboru), v Jablunkově, Horní Suché, ale i v Praze a na univerzitě v polském Těšíně.

V tomto roce nastudoval **SZCZYT** novou hru - tragikomickou frašku *ZACNY MOŚĆ CYPRIAN* - na motivy scénáře A. R. Fourtona. Premiéra v divadle *Aréna* v pátek 22. února byla velice slavnostní. Přišli studenti se svými kamarády, přišli rodiče herců, přišlo vedení katedry i paní děkanka s manželem, přišel ředitel Národního divadla moravskoslezského a přišli i diplomaté - paní vicekonzulka a pan generální konzul Polské republiky. Jediné místo nezůstalo prázdné a potlesk byl spontánní a dlouhý... Pan generální konzul byl tak nadšen, že studentům přislíbil finanční participaci na představeních.

Nebudu zde posuzovat herecké výkony, to udělají jiní. Jako vynikající chci však zhodnotit fakt, že tito studenti mají **takového koníčka**, fakt, že jim není zatěžko přes den absolvovat přednášky a pak se učit role a po několik týdnů do půlnoci zkoušet! Je skvělé mít na katedře studenty, kteří to dokázali, i režiséry, kteří je dokázali pro takovou věc nadchnout.

EVA MRHAČOVÁ, VEDOUcí KATEDRY SLAVISTIKY

Studencka Wytwórnia Teatralna

*Studentský divadelní soubor*

**SZCZYT 2002**

przedstawia

tragifarsę komiczną

na dół tragikomickou frašku

**ZACNY MOŚĆ  
CYPRIAN**

*Velevážený pan Cyprian*

na podstawie scenariusza

*na motywy scénáře*

**Monsieur Amédec**

A. R. Fourtona

Děj tohoto, již druhého představení Studentského divadelního souboru **SZCZYT** se odehrává v současné Varšavě, v domě pensionovaného gymnaziálního profesora Cypriana Róza. Nenadálá shoda okolností mu jednoho večera přivádí do cesty Halinku, ženu, která se živí nejstarším řemeslem. Od tohoto okamžiku přestává být hlavní hrdina strůjcem svého osudu a jeho život se ubírá poněkud nečekaným směrem, který se nejprve nezdá být tím správným pro dosud bezúhonného a solidního profesora. Ten se však překvapivě zdatně zhostí své nové role a řadu obtížných situací se mu s pomocí krásné Halinky daří řešit, aniž by utrpěla jeho dobrá pověst a čisté svědomí. Zároveň zjišťuje, že jeho život, na rozdíl od života některých návštěvníků jeho domu, ještě zdaleka nekončí...

Za pomoc a podporu děkujeme:

- Komorní scéně *Aréna*, jmenovitě paní ředitelce R. Huserové, panu P. Cisovskému a paní L. Semenové
- panu A. Kaškovi z Plzně
- paní děkance Z. Kalnické s manželem, paní docentce E. Mrhačové, panu profesorovi J. Damborskému a paní J. Bolkové z FF Ostravské univerzity
- panu řediteli NDM L. Golatovi
- slečně M. Adamcové a jejímu obchodu *Ňú fešn šopa*, paní Z. Sobotkové, firmě **MP informsystem Havířov** a **DJ Otkovi Kujawovi**
- panu konzulovi PR v Ostravě M. Masiulanisovi a paní vicekonzulce M. Filipek
- Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava za přidělení grantu

## Vědecko-technologický park Ostrava: prostor pro dobré nápady

### Pár slov o historii

Vědecko-technologické parky (VTP) jako nástroje urychlení transferu moderních technologií z oblasti teoretického a aplikovaného výzkumu do průmyslové praxe začaly vznikat v polovině minulého století. Průkopníky v jejich zakládání byly Spojené státy americké. Odtud se tato strategie podpory vzniku a rozvoje malých a středních technologicky orientovaných firem rozšířila do Velké Británie, zemí západní Evropy, Asie a v devadesátých letech 20. století i do České republiky a dalších zemí střední a východní Evropy.

Hlavním motivem vzniku Vědecko-technologického parku Ostrava byla podpora šíření inovací a transferu technologií do hospodářské praxe v regionu severní Moravy a Slezska, s důrazem na progresivní (high-tech) technologie. Cílem bylo především připravit v regionu podmínky pro vznik a rozvoj malých a středních firem. Ty by měly být schopné využívat know-how a vzdělanostní potenciál regionálních univerzit, tedy zaměstnávat především jejich absolventy. Díky multiplikačnímu efektu pak budou vytvořeny podmínky pro rozvoj firem, které budou nabízet zaměstnání lidem z tradičních průmyslových odvětví Ostravska, kteří ztratí práci v důsledku restrukturalizačních procesů.

I přes svůj název je tato aktivita od počátku regionálním projektem, tedy s výrazně širším teritoriálním zaměřením než jen na samotnou Ostravu. Proto byl navržen vícepólový koncept parku s nově vybudovaným hlavním centrem v těsném sousedství VŠB-TU Ostrava. Toto centrum by mělo v budoucnu plnit základní funkce vědecko-technologického parku, především funkci podnikatelského inkubátoru. Satelitní centra budou realizována ve vhodných lokalitách a objektech regionu a budou zahrnuta do struktury Vědecko-technologického parku Ostrava. Vhodnými objekty jsou pak především pracoviště regionálních univerzit, výzkumné ústavy a jiná pracoviště aplikovaného výzkumu.

V průběhu let 1996-1999 Statutární město Ostrava vykoupilo a scelilo pozemky o celkové rozloze cca deset hektarů v katastrálním území Pustkovec za areálem VŠB-TU Ostrava. Jedná se o strategickou lokalizaci jak z pohledu potenciálních investorů, tak i případných spin-off firem. S cílem vytvořit atraktivní podmínky pro potenciální investory vybudovalo Statutární město Ostrava technickou infrastrukturu na cca třiceti procentech rozlohy parku, přičemž z fondu Phare bylo uhrazeno kolem dvaceti procent

investičních nákladů stavby. Její kolaudace proběhla v roce 2000.

Jeden z typů cílových firem a podnikatelů v parku představují tzv. spin-off a start-up firmy. Tyto začínající malé a střední firmy většinou nedisponují dostatečnými investičními prostředky pro realizaci vlastních investičních záměrů a hledají nájemní plochy odpovídající jejich velikosti a potřebám. Jedním z jejich požadavků jsou výhodné ekonomické podmínky. Tato skutečnost vedla management společnosti k přípravě projektu tzv. multifunkční budovy. Ta by měla plnit jednak funkci mnohoúčelového nájemního domu a jednak všem firmám v rámci VTP poskytovat centrální služby. Její výstavba byla zařazena mezi pilotní projekty programu Phare 2000, z jehož prostředků bude hrazena polovina investičních nákladů. Příspěvek deklarovalo i Ministerstvo pro místní rozvoj. V současné době je pro tuto stavbu vydáno stavební povolení a je zpracována tendrová dokumentace podle metodiky Phare. Zahájení výstavby se předpokládá po provedení všech přípravných procedur, především výběru dodavatele, v období druhého čtvrtletí roku 2002. Po dokončení bude tato budova nabízet cca 2 500 m<sup>2</sup> nájemních kancelářských a laboratorních ploch, dále 500 m<sup>2</sup> pro umístění servisních organizací a provozovatelů služeb a 200 m<sup>2</sup> přednáškových sálů a jednacích místností.

### Význam vědecko-technologického parku pro Ostravu a region

Základním úkolem a cílem vědecko-technologických parků je:

- vytvořit atraktivní podmínky pro vstup národních a nadnárodních investorů působících v oblasti moderních technologií a inovačních výroby
- vytvořit příznivé podmínky pro vznik a rozvoj tzv. spin-off společností i firem typu start-up
- umožnit efektivní využití nejnovějších výsledků a poznatků vědy a výzkumu v průmyslové praxi.

Přínos vědecko-technologických parků lze hodnotit z mnoha stran. Asi zřídka budou parky samotné - lépe řečeno jednotlivé firmy v nich umístěné - rozhodujícími činiteli, přímo působícími na celkovou ekonomickou situaci státu. Na druhou stranu je nutné si uvědomit, že mohou být významnými akcelerátory technologických inovací a mohou vytvářet most mezi teoretickými výsledky výzkumu a jejich praktickými aplikacemi. Snad nejdůležitější úkol VTP spočívá v podpoře inovačního podnikání. Právě inovace

dnes představují hnací sílu všech vyspělých ekonomik. Pokud nechceme z naší země vytvořit velkou manufakturu levné námezdné síly nebo postupovat cestou výprodeje surovin a začlenit se na úroveň rozvojových zemí, musíme prodávat naše jediné bohatství - znalosti a šikovnost českých hlav a rukou. A právě vědecko-technologické parky představují optimální prostředí pro realizaci inovačních myšlenek a nápadů.

Obdobně můžeme hodnotit přínos vědecko-technologických parků z pohledu zaměstnanosti. Pokud budou v době trvale rostoucí nezaměstnanosti a klesající nabídky pracovních příležitostí nabízet studentům a absolventům vysokých škol, a nejen jim, všestrannou pomoc při vzniku a rozvoji jejich vlastních firem, vytvoříme tímto způsobem namísto pravděpodobně nezaměstnaného vysokoškolačka potenciálního zaměstnavatele. To je daleko účinnější nástroj boje s nezaměstnaností než vytváření sociální sítě a obdobných aparátů. Pokud chceme, aby absolvent podstoupil riziko a založil svou vlastní firmu, je třeba v prvé řadě změnit názor na obsah a formu vysokoškolské výuky. Také bychom mu měli umožnit „osahat“ si podnikatelské prostředí už v průběhu studia, a to pokud možno u úspěšné společnosti - nejlépe působící v rámci VTP. Nutná je i změna chování bankovních ústavů, které dosud zatvrzele odmítají svou účast na několika malých rizikových projektech a ztrácejí desítky i stovky milionů najednou.

V žádném případě od parku nelze očekávat okamžitý efekt v podobě skokového snížení nezaměstnanosti. Lze ale očekávat, že produkty a technologie firem, působících v rámci parku, najdou konkrétní uplatnění jako nové společnosti a závody v průmyslových zónách. Koncentrace firem určitého typu jistě přiláká do regionu i jiné investory. V tomto ohledu je těžké výsledný efekt existence parku dnes odhadnout a pravděpodobně ani v budoucnu nebude měřitelný žádnými běžnými metodami a hodnotami.

V neposlední řadě VTP změní i image města a univerzity. Ve vyspělých zemích jsou města a univerzity, kteří provozují VTP, hodnoceny potenciálním investorem úplně jinak než konkurenti bez této výhody (pokud ovšem tento investor nehledá pouze levnou pracovní sílu do doby, než jinde najde o něco levnější).

Z těchto tezí je snadné dovodit přínos VTP pro Statutární město Ostrava a celý region. Nejvýznamnější je vytvoření takových podmínek, aby kvalifikovaný lidský potenciál z této oblasti neodcházel. Dále je důležité, aby v regionu, pro který byla dlouhá léta charakteristická těžká průmyslová výroba,

## Vědecko-technologický park Ostrava: prostor pro dobré nápady

vznikaly a působily i společnosti, jejichž produkty se vyznačují vysokou mírou přidané hodnoty a konkurenceschopností i v mezinárodním měřítku. Nikdo v žádném případě nesnižuje význam tradičních průmyslových odvětví tohoto regionu - historicky daných. Snahou ale je vytvořit moderní region, jemuž nejsou vlastní jen suroviny a produkty měřené v tisících a milionech tun, ale na jehož území působí i firmy, jejichž know-how umožňuje „přetavit“ lidské myšlenky v konkrétní finanční efekt. Současně si musíme uvědomit, že podmínkou zachování a rozvoje tradičních průmyslových oborů v regionu je modernizace stávajících technologií a urychlené zavádění nejnovějších poznatků vědy a výzkumu do výrobních procesů. A také v této oblasti by měl park sehrát významnou roli.

Na druhou stranu je třeba říct, že jsou k tomu téměř ideální podmínky - dlouholetá průmyslová tradice, tři regionální univerzity, vysoká koncentrace obyvatelstva, vysoce kvalifikovaná pracovní síla ve všech stupních vzdělání, strategická poloha apod.

### Současný stav a budoucí výhledy

Vzhledem k současnému stavu Vědecko-technologického parku Ostrava vypadá jeho budoucnost velice nadějně. Na třetině rozlo-

hy areálu je plně funkční technická infrastruktura. V červenci roku 2001 byla uvedena do provozu první budova samostatného investora. Je jím česko-španělská společnost Ingelectric, a. s. Dále jsou v parku potenciálním investorům k dispozici dva pozemky o rozloze 4 000 a 5 000 m<sup>2</sup>. Mimo tyto pozemky je investičně připravená výstavba multifunkční budovy. Statutární město Ostrava dále financuje projekční přípravu stavby Technická infrastruktura VTP - II. etapa, jejíž realizace se plánuje na rok 2002. Po ukončení této stavby (předpokládá se říjen 2002) bude celý areál VTP vybaven inženýrskými sítěmi a nabídne potenciálním investorům celkem 50 000 m<sup>2</sup> pozemků připravených na realizaci jejich vlastních investičních záměrů.

Multifunkční budova představuje další důležitou etapu rozvoje parku. Schvalovací procedury byly ukončeny v průběhu února tohoto roku. Očekává se, že výstavba začne v druhém čtvrtletí tohoto roku a objekt bude uveden do provozu ve třetím čtvrtletí roku 2003. Kromě už zmíněných výhod multifunkční budova umožní zřízení tuzemských poboček nadnárodních podnikatelských subjektů.

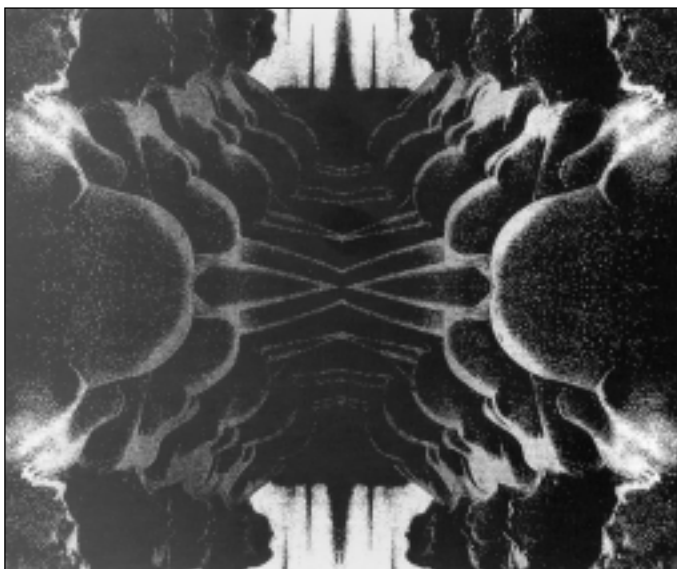
Významný posun v dalším rozvoji vědecko-technologických parků přináší novela vysoko-

školského zákona. Ta umožňuje vysokým školám aktivně vstupovat do obchodních společností, a dává tak nový impuls k rozvoji firem umístěných ve VTP a celého parku vůbec.

Rozeběh a stabilizace činnosti si vyžádá nějaký čas (podle zahraničních poznatků nastává plně samofinancovatelný provoz instituce, jako je VTP, po sedmi až třinácti letech, dle místních specifických podmínek). VTP jako takový ovšem není konečným cílem. Představuje pouze nástroj podpory inovačního podnikání, který nikdy nebude fungovat sám o sobě, ale bude úzce spolupracovat multipólovým způsobem s ostravským Podnikatelským a inovačním centrem a obdobně zaměřenými zařízeními v Dobré u Frýdku-Místku, v Horní Suché, v Kopřivnici, Petroviciích u Karviné a dalších. Nedá se sice očekávat, že by na základě činnosti VTP začaly v Moravskoslezském kraji vznikat tisíce nových pracovních míst, ale důležité je, že mladí, technicky vzdělaní lidé získají šanci realizovat své nápady. To může následně přilákat investory, čímž by se z Ostravska, s dosud převažujícími „těžkými“ průmyslovými sektory, stalo místo pro transfer technologií z oblasti elektroniky, informatiky a komunikací, nových materiálů a služeb.

JAROMÍR DUDEK

## Česká grafika - Půlstoletí proměn moderní grafiky



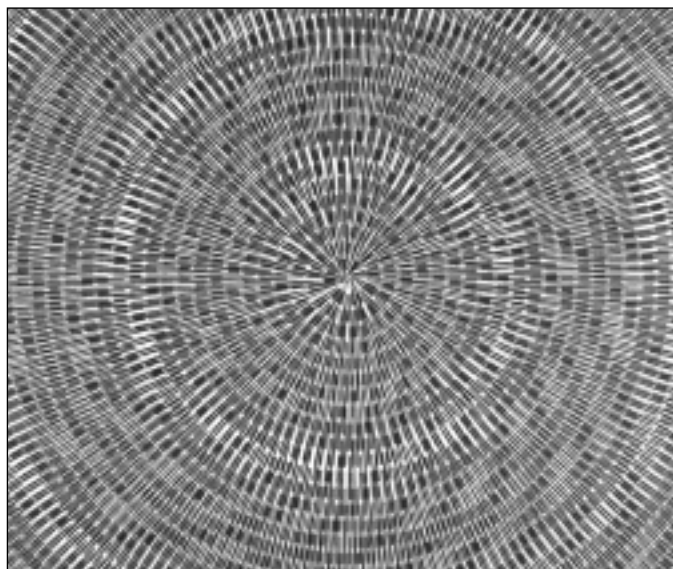
EDUARD OVČÁČEK - BŘICHATKY - RORSCHACHŮV TEST, 1996

Pod kurátorstvím dr. Jiřího Machalického byla 5. 3. 2002 v Galerii Sdružení výtvarných umělců Mánes v Praze otevřena reprezentativní přehlídka mapující českou grafiku uplynulých padesáti let.

Katedra výtvarné tvorby Ostravské univerzity má na této mimořádné výstavě repre-

zentativní zastoupení. Kurátorem výstavy byli vybráni prof., akademický malíř a grafik Eduard Ovčáček, vedoucí ateliéru grafiky na této katedře, a doc. PhDr. Zbyněk Janáček, jenž působí ve stejnojmenném ateliéru.

Výstava zachycuje českou grafickou tvorbu od poloviny 20. století do roku 2000 a je



ZBYNĚK JANÁČEK - CYBER I., 1999

prvním velkým pokusem o zachycení vývojových trendů, ale i solitérů, stojících mimo hlavní proudy, jejichž dílo představuje v kontextu českého umění 20. století nezastupitelnou hodnotu.

## Významné životní jubileum prof. Vladislava Kříže



V březnu oslaví své životní jubileum prof. RNDr. Ing. Vladislav Kříž, DrSc., pracovník katedry fyzické geografie a geoekologie Přírodovědecké fakulty OU. Jubilant se narodil 20. 3. 1932 ve Valtínově (dnes okres Jindřichův Hradec) v učitelské rodině. Středoškolské vzdělání ukončil na reálném gymnáziu v Brně v roce 1951. Jeho další kroky pak směřují na tehdejší Vysokou školu stavitelství, kde na Lesnické fakultě absolvoval v roce 1955 jako lesní inženýr. Ihned po vysoké škole nastupuje do služeb Hydrometeorologického ústavu, výrazně se podílí na vybudování jeho pobočky (Českého hydrometeorologického ústavu) v Ostravě-Porubě, kde také dlouhou řadu let pracoval jako ředitel, a to až do roku 1990, kdy přechází na vysokou školu.

Při zaměstnání absolvoval další vysokou školu, a to studium geografie na Přírodovědecké fakultě UJEP v Brně, kterou ukončil v roce 1962 jako promován geograf. V roce 1965 ukončil na Vysoké škole zemědělské v Brně externí vědeckou aspiranturu a po obhájení kandidátské disertační práce „Hydrologické vyhodnocení povodňových průtoků a jejich zpracování pro hrazení bystřin“ je mu udělena vědecká hodnost kandidáta zemědělsko-lesnických věd (CSc.). V roce 1967 získává na Přírodovědecké fakultě UJEP v Brně doktorát přírodních věd v oboru fyzické geografie (RNDr.) a současně je zde zapojen do externí pedagogické činnosti. Na základě obhajoby habilitační práce „Potamologie povodí československé Odry“ je v roce 1975 jmenován docentem pro obor hydrologie.

Jeho cílevědomá vědecká a pedagogická činnost je oceněna v roce 1985 udělením vědecké hodnosti doktora technických věd (DrSc.) za vědeckou práci „Vodní režim řek a jeho změny působené antropogenními vlivy“. A konečně v roce 1996 je jmenován prezidentem republiky profesorem pro obor fyzická geografie.

Profesor Kříž po 35 letech služby v Českém hydrometeorologickém ústavu přechází na tehdejší Pedagogickou fakultu v Ostravě a její katedru geografie. Po zřízení Ostravské univerzity přechází na Přírodovědeckou fakultu, kde poté několik let vede katedru geografie. Po rozdělení této katedry zůstává v čele nové katedry fyzické geografie a geoekologie až do konce roku 2001.

Jeho vědecký zájem je směřován především k hydrologickým oborům, kde dodnes představuje špičku české hydrologie. V tomto oboru se zapojil do řady mezinárodních projektů a spolupráce. Připomeňme například jeho členství v hydrologické komisi Světové meteorologické organizace, aktivní příspěvek k zajištění československé účasti v Mezinárodním hydrologickém dekádě a v navazujícím Mezinárodním hydrologickém programu UNESCO a konečně i jeho členství v pracovní skupině UNESCO řešící projekt antropogenních hydrologických změn. Na obdobném programu se podílel i v rámci regionální spolupráce některých evropských států.

Také doma se zapojil do řady pozoruhodných děl, ať už je to členství v redakční radě celého třísvazkového díla „Hydrologické poměry ČSSR“ a významný autorský podíl na 3. svazku, nebo spoluautorství knihy „Podnebí a vodní režim ČSSR“. Sluší se také připomenout, že jubilant získal u příležitosti 700 let města Ostravy II. cenu v kategorii vědeckých prací za dílo „Potamologie povodí československé Odry“. Je rovněž hlavním autorem vysokoškolské učebnice Hydrometrie (SPN, Praha 1988). Jako pedagog nepůsobí jen na svém mateřském pracovišti. Externě spolupracuje nebo spolupracoval s tehdejší Pedagogickou fakultou v Ostravě, s Příro-

dovědeckou fakultou Masarykovy univerzity v Brně a také s Přírodovědeckou fakultou Univerzity Palackého v Olomouci. Na těchto, ale také na jiných pracovištích je členem komisí pro obhajoby doktorských prací (Ph.D.), oborových rad, habilitačních a jmenovacích komisí, působil také jako školitel mladých doktorandů, je členem pracovní skupiny Akreditační komise. Především jeho zásluhou byl v loňském roce úspěšně akreditován doktorský studijní program Geografie, studijní obor Environmentální geografie.

Statistika jubilentovy bibliografie je obdivuhodná. Je autorem nebo spoluautorem 18 monografií, 1 celostátní vysokoškolské učebnice, 11 dalších učebnic a učebních textů, 127 článků v odborných časopisech a sbornících, 15 článků v populárních časopisech a v denním tisku, 14 zveřejněných recenzí a zpráv a 8 výzkumných zpráv. Zpracoval 17 posudků disertačních prací (z toho 3 k získání vědecké hodnosti doktora věd DrSc.) a 2 posudky pro profesorská řízení. Účastnil se mezinárodních sympozií (Quebec, Helsinky, Moskva, Sankt Petěrburg, Warszawa) a řady vědeckých konferencí u nás i v zahraničí.

K mimopracovním zájmům jubilanta náleží zejména horská turistika a lyžování, avšak také příbuzné přírodovědné obory.

Milý Vladislave, akademická geografická obec Ostravské univerzity, ale jistě i kolegové ze spolupracujících institucí Ti přejí pevné zdraví, mnoho štěstí a spokojenosti v práci i v osobním životě. Za Přírodovědeckou fakultu OU, její vedení i jménem svým Ti děkuji za práci vykonanou ve prospěch naší univerzity, fakulty, geografických kateder.

Připíjím Ti na zdraví „virtuálním“ ryzlinkem z jihomoravských vinic, vínem, které tak miluješ a umíš pít. A tak ještě jednou a ze srdce živíjo, živíjo, živíjo!

DOC. RNDR. PETR ŠINDLER, CSc.  
DĚKAN PŘF OU

### Rektor Ostravské univerzity a ředitel Institutu pro umělecká studia Ostravské univerzity vypisují

## VÝBĚROVÉ ŘÍZENÍ

na místa profesorů, docentů a odborných asistentů  
Institutu pro umělecká studia OU

#### Hudební umění:

- hra na klavír - sólo (profesor nebo docent - plný úvazek)
- hra na klavír - korepetice (odborný asistent - 1/2 úvazek)
- sólový zpěv (profesor nebo docent - plný úvazek)
- hra na hoboj - sólo (docent nebo odborný asistent - 1/2 úvazek)
- hra na flétnu - sólo (docent nebo odborný asistent - 1/3 úvazek)
- hudební teorie (profesor nebo docent - 1/2 úvazek)
- dějiny hudby (docent nebo odborný asistent - 1/3 úvazek)

#### Požadavky:

- vysokoškolské vzdělání uměleckého směru nebo hudebně teoretického zaměření
- pedagogická praxe
- významná umělecká nebo hudebně teoretická činnost
- podmínka dalšího odborného růstu (doktorské studium-habilitace-profesura)
- morální bezúhonnost.

Přihlášky k výběrovému řízení s osobním dotazníkem, doklady o získané kvalifikaci, přehledem praxe, seznamem umělecké a publikační činnosti a stručným životopisem přijímá personální oddělení Institutu pro umělecká studia Ostravské univerzity (pí Mária Šolonková), Sokolská 17, 701 03 Ostrava 1 - do 20. 4. 2002.  
**Předpokládaný termín nástupu: 16. 9. 2002.**

## Ples Ostravské univerzity se vydařil

VII. reprezentační ples Ostravské univerzity zahájil v sobotu 23. února 2002 rektor Petr Pánek. Hotel Imperial nabídl jako tradičně všechny společenské prostory včetně kongresového sálu, v němž úvodní programové číslo předvedli mladí tanečníci souboru Didedance, vedeného studentkou univerzity Ditou Hejníkovou.



Tančilo se ovšem nejen v sále kongresovém, kde hrála známá a populární PROXIMA, ale i v Café sálu se studentskou cimbálou FIFOUNI. Bar patřil spíše milovníkům diskotékových rytmů.

Bonbonkem plesu bylo vystoupení profesionálně vysoce zdatného sboru Kolegium Ostravské univerzity. Zpěvačky-studentky Lenka Orličková, Grazyna Wilková, Yvona Jurčíková, Lada Soukupová, Kateřina Švorcová, Radana Weidlichová, Eva Švehlová, Kamila Ševčíková a Barbora Baranová pod vedením Drahomíry Míčkové z Pedagogické fakulty předvedly dva černošské spirituály a směš písni Jaroslava Ježka ve sborové úpravě Františka Háby.

Půlnočním, tradičním vyvcholením plesu pak byla tombola. Letos velmi bohatě dotovaná prorektory, děkany, ale především sponzorskými firmami - SHARP Ostrava, F.L.A.M.E. v.o.s. Ostrava, OASA Computers Ostrava, Linea Art Ostrava, Startronic Ostrava, cestovní kancelář GTS internacional, pobočka Ostrava, a Repronis Ostrava. Všem sponzorům patří náš dík za vskutku hodnotné ceny. Věříme, že nám zůstanou nakloněni i v příštím roce.



Děkujeme samozřejmě i zaměstnancům hotelu Imperial, kteří svým vysoce profesionálním přístupem přispěli ke spokojenosti všech účastníků plesu.

JIŘINA VEČEŘOVÁ



## Tělesný magnetismus

Dne 15. 2. 2002 proběhla na katedře fyziky Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity demonstrace tzv. tělesného magnetismu. Tento zajímavý jev předvedl 28letý Roman Valíček z Frýdku-Místku, který na své hrudi udržel ocelovou činku o hmotnosti 34,5 kg.

V elektrolaboratoři katedry fyziky Roman Valíček podstoupil měření magnetického, elektrického a tepelného vyzářování z povrchu svého těla. Výsledky ale ukázaly, že o žádný magnetismus, jak ho zná fyzika, nejde, neboť v jeho blízkosti nebyla naměřena ani minimální hodnota magnetického pole. Použité měřicí přístroje přitom umožňovaly měření mg. indukce v rozsahu  $10^1$  až  $10^8$  Tesla. Pro informaci lze uvést, že hodnota horizontální složky mg. indukce Země v našich zeměpisných šířkách je asi  $2.10^5$  Tesla. Podobné negativní výsledky byly dosaženy i při měření elektrického pole. Použité měřicí přístroje v tomto případě umožňovaly měřit hodnoty intenzit el. polí v rozsahu  $10^1$  až  $10^1$  voltů na metr.

Pro kontrolu bylo ještě provedeno měření tepelného vyzářování z dlaně ruky. Při teplotě v místnosti  $21,5$  °C bylo namě-

řeno oteplení  $1,5$  °C, což v porovnání s běžným jedincem je v normálu. Bohužel toto měření neproběhlo ihned po výkonu, není proto plně reprezentativní. Že šlo ze strany Romana Valíčka o sportovní výkon, ukázalo měření krevního tlaku ihned po výkonu, kdy byl naměřen poměr systolického k diastolickému tlaku 160/123 mmHg a puls 132 za minutu. Pro měření byl použit zápěstový typ s číselným vyhodnocením. Vlastní měření s Valíčkem prováděl doc. Lysenko.

Výsledky měření zhodnotil vedoucí katedry fyziky doc. Sklenák, který zdůraznil, že nebylo-li naměřeno žádné mg. pole generované p. Valíčkem, znamená to, že se v tomto případě o žádný magnetismus nejedná. Jako další možnou příčinu přidržování těles uvedl jev adheze (přilnavosti).

Protože podstata jevu nebyla odhalena, bude se v pracích na jeho objasnění pokračovat.

Demonstračního experimentu se účastnili pracovníci TV Polar, novináři z Moravskoslezského deníku, deníku Právo a deníku Lidové noviny.

ZAPSAL: V. LYSENKO,  
KFY PŘF OU

**Katedra hudební výchovy  
Pedagogické fakulty  
Ostravské univerzity  
a Lýskův nadační fond Brno  
uvádějí**

*v Ostravě proslulý soubor*

**Scholastici musici.**

*Na programu:*

**T. L. da Vittoria: Requiem (premiéra)**

**27. 3. 2002 v 19.00 hodin**

*Slezský evangelický chrám,*

*Husovo nám., Ostrava.*

*Vystoupení se koná u příležitosti*

*III. mezinárodní studentské*

*vědecké konference*

*katedry slavistiky.*

# M A R O K O

Mlčky vnímáme jiskřivé záření moře, krásu jeho vln a vracíme se z Maroka zpět k evropským břehům, šťastní a plní nepopsatelných zážitků. Připlouváme opět do Algecirasu a ihned pokračujeme do Gibraltaru. Angličané, jimž území patří, přepečlivě prověřují pas každého jedince i autobus. Stoupáme do útesu (400 m), v němž je krásně rozloženo město. Od 18. století zde vznikala anglicko-britská a andaluská směs životního stylu v luxusní čtvrti Sotogrande. Je kouzelné odpoledne a vlhký vánek od moře je již prosycen první vůní blížícího se podzimu. Je 20. září. Gibraltarská úžina vydala množství archeologických nálezů ze všech období staletých zápasů o její ovládnutí. Dnešní turistický ruch je ohromný, stejně jako zájem o oblast tzv. Atlantské Andalusie. Oslňuje nás bílé světlo, v němž se směs soli, vody a slunce odráží od vody a vytváří kouzlo krajiny, jejíž pobřežní části za gibraltarskou úžinou vévodí záliv s tisíciletou historií ústředního bodu - přístavu a půlmilionového města Cadizu. Ohromné množství mušlí, sépií, delfínů a tuňáci almadrabas, bílá architektura historického jádra města a nesčetné umělecké skvosty /klasicistní katedrála, Goyovy fresky v Oratorio de la S. Cueva, díla Murillova, Zurbaranova a Canova) nás rozesmutnily. Nebylo možné vše stihnout a ještě zajet do bezprostřední blízkosti města Jerez, známé oblasti vína sherry, a alespoň očima se vpít do bodegas a vidět největší vinné sklepy na světě (až 30 tisíc sudů). Tam jsme však již nedojeli a jen pozdrav patřil starověkému Cadizu (asi 8 km od současného přístavu), velkému středisku obchodu s jantarem a africkým zbožím ze Senegalu. Již v římských dobách zde tančily puellae gaditanae a zpěváci doprovázeli tanec flamenco. V 17. století sem přijížděli italská kupci, usazovali se zde a karnevaly té doby byly zajímavou spleť karibsko-benátské tradice.

Víme o jednom z nejkrásnějších míst ve Španělsku u skalní stěny (166 m) při řece Guadalete, o okouzlujících vesničkách v horách, o přírodních parcích, jedlových lesích pinsapo v oblasti Arcos de la Frontera, čas nám však nepřeje. Španělsko je příliš velké sousto, z něhož vybíráme jen to, co vnechat nebylo možné, tj. prvořadě nádhernou jižní bránu do země - Andalusii s tisíci vzorně udržovaných olivových hájů, pomerančovniců s nostalgickým dechem minulých století. Prošli jí kdysi dávno Vandalové a zanechali zde arabskou verzi názvu krajiny (al-Andal-Andalusie). Tehdy se ještě pomalu tekoucí Guadalquivir jmenoval Betis v Provincii Hispanis a Sevilla byla významným říčním přístavem. Vjíždíme do záračné Sevilly. Arabové dali v 8.-10. století městu nový ráz, nazývali ho Isbiliat a jedinečná

poloha na obchodní trase ovlivnila rychlost vývoje, v němž město v 16. století ve Španělsku bohatstvím nikdo nepředčil. Působila zde známá sevillská básnická škola, jejímž mecenášem byl rod Gelnésů, potomků Kolumbových, a tvořili zde takoví sochaři jako Montanes a Nuño Delgado. Mimořádným zážitkem je pozdně-gotická katedrála, kterou začali stavět na místě maurské mešity v roce 1401, je třetí největší na světě, pětিলodní s devíti portály (do výšky 36 m) a 46 postranními kaplemi. Jasně rozčlenění stavební hmoty na ploše 16x76 m a její interiér oslní každého, kdo do ní vejde. Neznáme autora, víme však, že byla dokončena v roce 1506 a pracovali na ní umělci Sambrant, Šimon Carlin, Rodriguez a další. Sevilla má jedinečnou atmosféru bílých uliček s bíle a žlutě natřenými domy, nádvorími, patios a nesčetnými hospůdkami pod širým nebem. Symbolem města je Giralda - hlavní minaret staré mešity, která vyrostla na vizigótském zdivu a ve stejném stylu, jaký najdeme v marockém Rabatu a v Marrakeši. Více než 140 sloupů zdobí vnější stranu. Věž je vysoká 100 m a celá stavba vyjadřuje oslavu vítězství křesťanství nad islámem, ztělesnění víry, giraldilho. Je nádherná, plná důvěry v lidský um a shovívavost. Město soustředilo ohromné bohatství po objevení Nového světa a to vyústilo do složitého ikonografického programu humanistických koncepcí F. Pacheco. Stará rybářská čtvrť Triana (později čtvrť chudých cikánů) na druhé straně průplavu není daleko od univerzity, která sídlí ve staré továrně na zpracování tabáku z 18. století. V ní pracovala Carmen.

Budovy královského Alcazaru, bývalé rezidence emírů s nádvorími a zahradami, bezprostředně sousedí s terasami a uličkami bývalého židovského ghetta (Barrio Santa Cruz). Snad odtud jako i z Toleda vyšli židovští vyhnanci dlouhou pouť do Prahy (16. stol.), kde synagogy chrání dosud jednu z největších sbírek chrámových opon na světě. Význam příchodu španělských židů do Prahy nelze snad ani v těchto řádcích docenit. Sevillské zahrady v původním provedení vyjadřují terasami plnými pomerančovniců a palem úctu Arabů k vodě a zeleni. Poslední pohled na dvanáctihrannou Torre de Oro (Zlatou věž), jejíž siluety ve večerním šeru mizí v časovém horizontu, beznadějně určujícím dobu, kterou je možné v Seville pobýt. Je nádherná, je to útek ze všedního života do minulosti při hledání nových impulsů v umění žít.

Pokračujeme v cestě západní Andalusii a blížíme se k Cordobě. V této oblasti je klima středomořské-kontinentální. Vzdálené mořské proudy narážejí na horské masivy, málo zde prší a v létě vznikají bouřky z tepla.

Průměrná roční teplota je vysoká, nám však přála druhá polovina září a sálavý žár slunce nebyl tak vyčerpávající. Jsme v pohádkově krásné Cordobě a naše první kroky směřují do křesťanské katedrály uprostřed mešity. Její vnitřní prostor představuje les mramorových, jaspisových a porfyrových sloupů. Vznikal v 8.-10. století na 23 000 m<sup>2</sup> a vytvořil plochu třetí největší mešity na světě v místech, kde stával již římský chrám. Dvojité řady oblouků jsou žíhané střídavým použitím cihel a vápence a oddělují 19 chrámových lodí dlouhých 175 m. Cordoba měla snad již v 10. století milion obyvatel. Dnešní katedrála byla postavena stavitelem Hernanem Ruizem a její nádherné postranní kaple Real a Villaviciosa, vysoká kupole uprostřed šeré mešity, působí světle a jasně. Stáli jsme na římském mostě přes řeku Guadalquivir se 16 oblouky a při vzpomínce na Ibrahima ibn Jakoba, který právě z Cordoby putoval jako tlumočnick delegace k ottonskému dvoru a navštívil rovněž Prahu (10. stol.), přemýšlíme nezákladně o časovém rozpětí mezi zdejšími mostem a pražským mostem Karlovým. Úzkými uličkami bývalé velké Juderie přicházíme k pomníku velkého myslitele 12. století Maimonida. Tehdy již mělo město univerzitu a obrovské knihovny. Jak velká byla nádhera starých časů! A opět terasovité zahrady, luxusní zámek Medina Azahara již z roku 936 a vše provedeno s úžasnou znalostí stavební technologie. O Cordobě by bylo možné vyprávět donekonečna a my ji opouštíme jako zdejší plameňáci a jiné vodní ptactvo v lagunách oblasti a před námi se brzy otevírá širá rovina jižní Mesety zvaná La Mancha (arabsky „suchá země“). Chudá a řídko osídlená krajina bez stromů a s arteskými studněmi, velkými a rozlehlými vesnicemi a ohradami pro dobytek zvanými corales. Obrovská stáda ovcí na sklizených polích dávají mléko pro sýr manchego, velké vinice suchého vína a obrovské cibule vyrůstající tam, kde je v této oblasti voda. Značné vzdálenosti, samota a větrné mlýny nás doprovázejí v krajině, v níž putoval zchudlý potomek rytířského řádu caballeros Don Quijote, četl rytířské romány a bojoval proti bezpráví a nespravedlnostem doby. Zde, uprostřed vinohradů, olivových hájů a šafránových polí, se narodil a v jeho zdánlivém bláznovství nacházíme dnes odpověď i naději v hledání smyslu boje člověka s nespravedlnostmi života. La Mancha je nezapomenutelná.

Blížíme se k severní hranici huerty, v níž syřší Arabové vytvořili nádhernou zemědělskou základnu, zavedli zde citrusové plody, morušu a pomýšleli na výrobu hedvábí a rýže. V nesmírně krásné nostalgické krajině vyniká jedinečným středověkým půvabem Toledo,



## M A R O K O

město s největší hustotou historických památek na světě. Jsou zde dochovány snad všechny etapy španělského umění, arabské, mudejárské a židovské stavby. V čarokrásné pětilodní gotické katedrále prozařují velkými okny sluneční paprsky a osvětlují odkaz rýzí francouzské gotiky 13. století a její hispánský ráz. Úchvatný komplex mudejárských chrámů 12.-14. století reprezentuje tři náboženství (synagogy, kostely a mešity). Pokorná krása a elegance městské pevnosti Alcázar

z 16. století ukazuje již propracovaný stavební styl španělské renesance. Žil zde El Greco a řada jeho obrazů se v Toledu dochovala. Toledo nás drtí neobyčejným řešením umístění města v krajině. Z každého zákoutí jako by promlouvala ohromná zkušenost marnosti i významu velkého bohatství. Kolik strašně bolesti viděly uličky Toleda v r. 1391 a 1492, kolik marného volání o pomoc a nezměrné krutosti při útěku nekatolíků z tohoto města! Šla staletí a jeho

němá krása vítá němě turisty z celého světa, z nichž jen málokdo si uvědomuje, že šum hluchého kamene středověkého Toleda letí světem dodnes.

Sbohem, Toledo! Odjeli jsme, avšak neodešli. Ptáte se proč? Protože toto město je pokladem snů, který zvedá duši tam vysoko, kde se zapomíná na lidskou hloupost, malost a zlobu.

V. ČECHOVÁ

## New York Renáty Laryszové

Desátého září loňského roku kolem třetí odpoledne jsme šli se ženou na procházku. Byl tehdy takový přeháňkový den. Sotva jsme vyšli na louky za Výškovicemi, půl nebe náhle zčernalo a začalo prudce pršet. Vytáhli jsme deštník a chvíli jsme stáli pod stromy na kraji louky, než liják tro-

chu přestal. Pak zasvítilo slunce a nad loukou se objevila duha, taková neskutečně přesná, malá a sytě vybarvená. Jako nějaká fantaskní zahradní brána. Napadlo mě, že je to jistě znamení, a žena jen skepticky poznamenala, že znamení může být úplně všechno. Duha, to je asi dobré znamení, pokračoval jsem v myšlenkách, ale také nemusí být... Je to prostě spojení nebe a země. Vzpomněl jsem si na biblický příběh o potopě. Jak voda potopy začala opadat a před zraky Noema sklenu Bůh duhu na znamení nové smlouvy mezi Bohem a člověkem. A pak mi zazněl text černošského spirituálu aktualizovaný evangelickým farářem Svatoplukem Karáskem. V podstatě text z Genesis napojený na apokalyptický text ze druhé kapitoly epištoly Petrovy. Citují: „Noemu duhou zjevil Bůh, že již ne voda, přístě vzplane vzduch.“ Nu a den na to, téměř přesně, jsem u v i d ě l v televizi ten hrůzný a neskutečný, stále se bezmocně opakující obraz hořících a hroučících se věží World Trade Centra v New Yorku. Ať už je duha a oheň znamením čehokoliv, je jasné, že jednadvacáté století již začalo. Metaforická slova novoročního projevu Václava Havla o pohledu na nebe, o tom, že by náš život neměl postrádat transcendentální vertikálu, zajisté platí. Kdo za co může, zda

prezidenti, nadnárodní společnosti vykořisťující třetí svět, zda

američtí pionýři a konkvistadoři, kteří vyvražдили původní obyvatelstvo amerického kontinentu a nyní v jakési karmě se jim to vrací...? Nebo deprimovaní arabští hoši, jejichž prázdna místa vytěsnila idea svaté války. Nebo Kain, který zabil Ábela, Adam s Evou, která poslechla

## RENÁTA LARYSZOVÁ



NEW YORK

11. ZÁŘÍ

hada, nebo snad sám Hospodin, který viděl, že je to dobré a pak udělal potopu. Jisté je, že se na světě nic neztrácí; ani dobré, ani zlé. A když je toho zlého někde hodně, může to být fatální. O tom jsou ty příběhy o Sodomě, Ninive, Babyloně, o potopě světa, ale i o duze a ohni.

Renáta Laryszová nebyla v New Yorku, rozumí se nebyla u katastrofy věží. Na pocit bezmoci nad těmi podivně svůdně zručnými televizními obrazy zareagovala svými obrazy. Ty nebyly dílem nějakého jen konjunkturálního vzedmutí. Pracovala na nich téměř půl roku. Obrazy vycházejí z velmi volně transponovaných novinových fotografií a nesou jen málo stop lokálních reálií. O to více mluví řečí barev jako takových. Vysoký barevný kontrast autorka v procesu tvorby ztlumila. Jasně oranžové a rumělky postupně dusila šedavými nebarvami, aby o to více

zhnuly. Obrazy tak připomínou doutnající ohniště. Zhroucené vertikály architektury nabývají širších než úzce dobových, romanticko-kataraktických významů.

Obrazy Renáty Laryszové možná nejsou o tom konkrétním New Yorku, ale jsou o jakémsi „New Yorku v nás“. O empatii a solidaritě tváří v tvář nadnárodním, neosobním a nadosobním mocnostem tohoto světa.

DANIEL BALABÁN

## Jak to chodí na katedře...

U příležitosti konání výstavy katedry výtvarné tvorby Pedagogické fakulty Ostravské univerzity k 10. výročí svého vzniku proběhlo ve dnech 20. a 21. února 2002 v Galerii výtvarného umění v Ostravě dvoudenní setkání pedagogů katedry a studentů třetích a čtvrtých ročníků Střední umělecké školy v Ostravě.

Krátký úvodní exkurz doc. Eduarda Halberštáta do historie vzniku a vývoje činnosti katedry výtvarných forem zahájil dopolední prezentaci ateliérů.

Pedagogové ateliérů sochy (doc. M. Kotrba, ak. soch.) a intermedialních forem (Mgr. Petr Lysáček) v prvním dni a ateliérů volné a užité grafiky (prof. Eduard Ovčáček, Mgr. Marek Sibinský), malby (Daniel Balabán, ak. mal.) a animovaného filmu (Mgr. Ilja Novák, Ing. Milan Lesniak) v druhém dni představili mladým posluchačům činnost v ateliérech, systém studia a jeho specifika. Účastníci besedy se zajímali i o témata přijímacích zkoušek, nároky na studium a otázky spojené s perspektivami absolventů.

V podvečer 21. února se ve výstavním sále Domu umění Galerie výtvarného umění v Ostravě setkali představitelé katedry výtvarné tvorby ještě jednou, tentokrát s ostravskou veřejností.

ANDREA WEGLARZYOVA



Z BESEDY S PEDAGOGY KATEDRY VÝTVARNÉ TVORBY PdF OU V DOMĚ UMĚNÍ GVUO (20. 2. 2002 - ZLEVA: M. KOTRBA, E. HALBERŠTÁT)



# GTS international

## Cestování šité na míru

### CO TAKHLE CESTOVÁNÍ A PRÁCE V USA?



*GTS International  
vstupuje do nového tisíciletí  
s novými pracovními programy!!!*

#### LÁKÁ VÁS SPIŠE STUDIUM JAZYKŮ? PROČ TEDY NEVYZKOUŠET:

- Celoroční jazykové kurzy ve Velké Británii, i s pracovním povolením
- Celoroční jazykový kurz na Maltě
- Žhavé novinky : Jazykový kurz s pracovním povolením v Austrálii
- Jazykový kurz s prací na farmě na Novém Zélandu
- Jazykový kurz v Irsku, i s pracovním povolením

- Program WORK AND TRAVEL umožňuje získat nezbytné zkušenosti z každodenního života, zdokonalit se v jazyce a také si něco vydělat na následné cestování. Program je pořádán ve spolupráci s Council Exchanges pod záštitou americké vlády.
- Podmínky pro uchazeče: Program WORK AND TRAVEL je určen pro studenty řádného denního studia na VŠ nebo VOŠ ve věku 18–28 let. Student musí být občan ČR, držitel karty ISIC a mít znalost příslušného cizího jazyka.
- Programy stejného druhu nabízíme i ve Francii, Kanadě a Jižní Africe.

Více informací na  
[www.gtsint.cz](http://www.gtsint.cz)

Rádi Vás uvidíme v pobočce GTS international: Denisova 2, Ostrava 1, ☎ 069/611 53 24

Uzávěrka dalšího čísla je v **čtvrtek 4. dubna 2002 do 10.00 hod.**



Listy Ostravské univerzity, č. 3/2002, roč. 10 • Vydává Ostravská univerzita, č. registrace MMO - 74/93-PP • Internet: <http://www1.osu.cz/Rektorat/aktualisty.htm> • Kontaktní adresa: Ostrava 1, Dvořákova 7, 701 03, tel.: 069/6160 139, fax: 069/6160 139 • e-mail: [jirina.veceerova@osu.cz](mailto:jirina.veceerova@osu.cz) • Redakční rada: Jiřina Večeřová - šéfredaktorka; PhDr. Emílie Demlová, Dr.; PaedDr. Milena Frydrychová; PhDr. Jaroslav Galíčák; PhDr. Darja Jarošová; doc. RNDr. Erika Mechlová; PhDr. Šárka Zedníčková; Radim Horák • Grafické zpracování a tisk: Repronis Ostrava • Náklad 1000 výtisků • ZDARMA

Podávání novinových zásilek povoleno Českou poštou, s.p., odštěpným závodem Severní Morava, č.j.: 2263/98-P/1 ze dne 18. 9. 1998